

Spirit of Bosnia / Duh Bosne

An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal
Međunarodni, interdisciplinarni, dvojezični, online časopis

Značaj Kosova sa stanovišta Bosne i Hercegovine

Asim Mujkić

Pitanja o legitimitetu nezavisne države posebno su reaktuelizirana danas u svjetlu rasprava o statusu Kosova. Ove rasprave nepotrebno se dalje politiziraju prenoseći se na BiH pri čemu se, osobito kao mjera pritiska na međunarodnu zajednicu iz Beograda i Banja Luke, problem Kosova pokušava 'internacionalizirati' poistovjećujući poziciju Republike Srpske s pozicijom Kosova, pa se samo na prvi pogled ubjedljivom analogijom uspostavlja lažna dilema: naime, ako Kosovo ne može ostati u Srbiji zašto bi onda Republika Srpska ostala u BiH. Odgovor na pitanje zašto Republika Srpska nije isto što i Kosovo možda se krije u sljedećem: Allen Buchanan poentira da „država gubi legitimitet ako predstavlja: 1. prijetnju značajnom dijelu svoje populacije izraženu u politici etničkog ili vjerskog proganjanja, ili 2. ako iskazuje institucionalni rasizam koji značajan dio stanovništva lišava osnovnih ekonomskih i političkih prava.“

Ako pogledamo Srbiju i BiH, te poziciju Kosova i Republike Srpske kao njihovih entiteta, opazit ćemo značajne razlike. Prije svega višedecenijska nacionalistička politika Beograda već se dokazala kao prijetnja značajnom dijelu svoje populacije – kosovskim Albancima. Ona je već bila izražena u formi etničkog ili vjerskog proganjanja. Vrhunac te prijetnje desio se krajem devedesetih kada je Jugoslavenska vojska u potpunosti etnički očistila Kosovo od Albanaca što je i bio povod za međunarodnu intervenciju. Ono što je prethodilo ovoj brutalnoj vojnoj akciji Beograda je višedecenijski institucionalni rasizam koji je značajan dio stanovništva države lišio osnovnih ekonomskih i političkih prava. Ukinuće institucija autonomije Kosova krajem osamdesetih, te potpuno isključenje Albanaca iz javnog i političkog života Kosova uz oružanu kampanju, dovelo je u pitanje legitimitet države Srbije na tom dijelu njene teritorije.

Kakva je pozicija Republike Srpske unutar BiH? Upravo obrnuta. Republika Srpska ne može imati onda isti status kao Kosovo jer Srbija ispunjava oba uslova za gubitak legitimiteta na Kosovu, dok BiH uopće nije u prilici da to učini na teritoriji Republike Srpske. BiH ni na koji način nije u prilici da predstavlja prijetnju značajnom dijelu svoje populacije, niti za to postoje izražena politička platforma, dakle bosanskim Srbima, izraženu u politici etničkog i vjerskog progona na području Republike Srpske, niti je u prilici da iskazuje institucionalni rasizam koji bi bosanske Srbe u Republici Srpskoj lišio osnovnih ekonomskih i političkih prava. Prije će biti obrnuto – upravo je Republika Srpska, barem u jednom svom dijelu, ako slijedimo presudu Međunarodnog tribunala pravde, na politici etničkog i vjerskog progona nesrpskog

stanovništva u ratu, a održavana pomoću institucionalnog rasizma koji značajan dio svoje populacije – Bošnjake i Hrvate (kao što se institucionalnim rasizmom u drugom entitetu, Federaciji BiH marginaliziraju bosanski Srbi) – marginalizira u političkom i ekonomskom smislu, u miru. Pravo pitanje onda nije ima li BiH kao država legitimitet, već može li se uopće govoriti o legitimitetu Republike Srpske, jer vidimo da po obje osnove ovaj entitet sam sebe delegitimira, a da, sada nakon presude Međunarodnog suda pravde, i ne propitujemo sami legalitet ovog entiteta. Neko ispunjavanje želja Milorada Dodika u vezi s pravom na otcjepljenje u odsustvu bilo kakve nepravde prema Republici Srpskoj (ukoliko sama pozicioniranost ovog entiteta u BiH nije ‘nepravda’ u glavama etnonacionalističkih političara) uz pomoć lažne analogije s Kosovom, bio bi opasan presedan....

Nikakva država ne može pretendirati na legitimitet ako sistematski gazi dostojanstvo slobodnog građanina, ako svojim ustavnim temeljem ne samo da živi od permanentne krize izazvane nacionalizmom, već ona samom svojom konstitucijom generira krizu koja sprečava bilo kakvu racionalnu državnu organizaciju pokazujući kontinuirano odsustvo potrebe za djelovanjem u pravcu ‘općeg dobra’. Na djelu je u Bosni i Hercegovini ponižavajuće etničko zlostavljanje građanina koje združeno provode etnopolitike sabrane oko tzv. „nacionalnih stranaka“ i predstavnici međunarodne zajednice, a koje je ozakonjeno Ustavom, uz poražavajuću spoznaju da dejtonska Bosna počiva na najgrubljoj vrsti diskriminacije utemeljenoj na kolektivističkim karakteristikama etničke pripadnosti konstruiranim kao biološkim, pri čemu je famozno kolektivističko pravo naroda na samoodređenje u potpunosti zatrla jedno civilizacijski starije pravo, pravo građanina na samoodređenje.

© 2008 Asim Mujkić
(Excerpted from *MI, GRAĐANI ETNOPOLISA*)

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.